ธรรมนูญสุขภาพ
เขตตลิ่งชัน
กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2567

สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

ธรรมนูญสุขภาพ

เขตตลิ่งชัน

พ.ศ. 2567

ธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน พ.ศ. 2567

บรรณาธิการอำนวยการ : กรุงเทพมหานคร
สำนักงานเขตตลิ่งชัน
สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

กองบรรณาธิการ : ศูนย์วิชาการสุขภาวะเขตเมือง มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ศูนย์ขับเคลื่อนสุขภาวะเขตเมือง (ศสม.สช.)
ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตตลิ่งชัน
ศูนย์บริการสาธารณสุข 49 วัดชัยพฤกษมาลา

เขียน/เรียบเรียง : ดร.สุรศักดิ์ เครือหงษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิกรม ศุขธณี
นงค์ณภัส ปาแก้ว
กอบกุล ชินชัยภูมิ
ดนัยณัฐฏ์ เนตรนิธิกร
ภานุวัฒน์ เดชานุภานนท์

จัดทำโดย : สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.)

สนับสนุนการจัดพิมพ์ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

พิมพ์ครั้งที่ 1 : พฤษภาคม 2567 จำนวน 500 เล่ม

พิมพ์ที่ : บริษัท บียอนด์ พับลิสชิ่ง จำกัด

ธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน

คำประกาศธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน

พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 หมวด 5 กำหนดให้มี “ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ” เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และการดำเนินงานด้านสุขภาพของประเทศ โดยระบุให้ภาคีในระดับพื้นที่สามารถจัดทำ “ธรรมนูญสุขภาพพื้นที่” เพื่อเป็นเครื่องมือและกลไกกำกับดูแลสุขภาวะของประชาชน โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ ภาควิชาการ/วิชาชีพ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ภายใต้ศักยภาพและบริบทของพื้นที่บนหลักการ การมีส่วนร่วมและการพึ่งตนเอง ประกอบกับการประกาศใช้ “ธรรมนูญสุขภาพกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2563” ภายใต้แนวคิดสำคัญ คือ การส่งเสริมกระบวนการมี ส่วนร่วม การกระจายอำนาจความเป็นธรรมในระบบสุขภาพ การลดความเหลื่อมล้ำในด้านต่าง ๆ และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีโดยมุ่งหวังให้เกิดสุขภาพในทุกมิติ ทั้งกาย จิต ปัญญา และสังคม แก่ประชาชนในกรุงเทพมหานครทุกกลุ่มวัย

ธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน ฉบับที่ 1 พ.ศ. 2567 จัดทำขึ้นภายใต้ความร่วมมือของ กรุงเทพมหานคร ร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ 5 แห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

“ธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน” จึงเป็นเจตจำนง ข้อตกลง และพันธะร่วมกันของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในเขตตลิ่งชัน ทั้งชุมชน ประชาสังคม ภาคเอกชน และหน่วยราชการต่าง ๆ ที่มุ่งหวังให้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่สุขภาวะที่ดีของชุมชนที่สอดคล้องกับ

“Good health and Well-being” ถูกกำหนดให้เป็น 1 ใน 17 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่สหประชาชาติร่วมกันกำหนดขึ้นเป็นวาระการพัฒนาระดับโลกที่ต้องบรรลุให้ได้ภายในปี 2030 ซึ่งประเด็นนี้จัดอยู่ในเป้าหมายที่ 3 ซึ่งมีการแปลเป็นภาษาไทยโดยสถาบันต่าง ๆ แตกต่างกันไป เช่น “ชีวิตที่มีสุขภาพดีและสุขภาวะของทุกคนในทุกช่วงวัย” หรือ “สร้างหลักประกันการมีสุขภาพดีและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีสำหรับทุกคนในทุกวัย”

- ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580 ที่มีเป้าหมายการพัฒนาประเทศให้มั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน
- ธรรมนูญว่าด้วยระบบสุขภาพแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2565 ที่มุ่งสู่ระบบสุขภาพที่เป็นธรรม ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และช่วยพลิกฟื้นประเทศไทย
- วิสัยทัศน์กรุงเทพมหานคร ที่มุ่งสู่การเป็น “มหานครแห่งเอเชีย” ในปี พ.ศ. 2575 ทั้ง 7 ด้าน คือ มหานครปลอดภัย มหานครสีเขียวสะดวกสบาย มหานครสำหรับทุกคน มหานครกระชับ มหานครประชาธิปไตย มหานครแห่งเศรษฐกิจและการเรียนรู้ และการบริหารจัดการเมืองมหานคร
- วิสัยทัศน์เขตตลิ่งชัน “เป็นหน่วยงานที่มุ่งมั่นการบริการที่โปร่งใส ส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน สนับสนุนวิถีชีวิตเกษตรอินทรีย์”

ธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน ได้รับความเห็นชอบโดยฉันทมติในการประชุม สมัชชาสุขภาพเขตตลิ่งชัน เมื่อวันที่ 30 เดือน เมษายน พ.ศ.2567 แล้ว จึงขอประกาศใช้ธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชันตามท้ายประกาศนี้

เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ประกาศ ณ วันที่ 30 เมษายน 2567

ผู้อำนวยการเขตตลิ่งชัน

สารบัญ

		หน้า
คำนำ		**ก**
สารบัญ		**ค**
ส่วนที่ 1	ข้อมูลทั่วไป	1
ส่วนที่ 2	ศักยภาพและต้นทุน	9
ส่วนที่ 3	ธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน	18
	หมวดที่ 1 การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน	20
	หมวดที่ 2 ด้านเศรษฐกิจและสังคม	21
	หมวดที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อม	22
	หมวดที่ 4 ด้านสุขภาพ	23
	หมวดที่ 5 ด้านการศึกษา	24
	หมวดที่ 6 การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน	25
ภาคผนวก		**26**

ส่วนที่ 1

ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลพื้นที่เขตตลิ่งชัน

ความเป็นมา

เขตตลิ่งชัน เป็น 1 ใน 50 เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่รอบนอกทางตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเรียกว่า “ฝั่งธนบุรี” ปัจจุบันจัดอยู่ในกลุ่มเขตกรุงธนเหนือ สภาพโดยทั่วไปเป็นเขตอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรมผสมผสานแหล่งที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย แต่ปัจจุบัน พื้นที่เกษตรกรรมกำลังจะลดลงไปมากจากการสร้างพื้นที่อยู่อาศัย และการสร้างพื้นที่คมนาคมเป็นอย่างมาก

ประวัติศาสตร์

เขตตลิ่งชันเดิมเป็นอำเภอเก่าแก่อยู่ในพื้นที่การปกครองของจังหวัดธนบุรีมีชื่อว่าอำเภอตลิ่งชัน ตั้งที่ว่าการอยู่บริเวณคลองบางกอกน้อย ตำบลบางบำหรุ ท้องที่อำเภอบางกอกน้อย ต่อมาได้ย้ายไปตั้งที่ ปากคลองวัดไก่เตี้ย ริมคลองบางกอกน้อย และในปี พ.ศ. 2457 จึงได้ย้ายที่ว่าการอำเภอมาตั้งอยู่ที่ริมทางรถไฟสายใต้ ตำบลคลองชักพระ ตำบลคลองชักพระเป็นตำบลเดียวของอำเภอตลิ่งชันที่อยู่ในเขตเทศบาลนครธนบุรี (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2479) แต่เนื่องจากอำเภอตลิ่งชันมีอาณาเขตกว้างขวางและมีประชากรเพิ่มขึ้น กระทรวงมหาดไทยจึงได้ประกาศจัดตั้งตำบลทวีวัฒนาแยกจากตำบลศาลาธรรมสพน์ ในปี พ.ศ. 2500 จัดตั้งสุขาภิบาลตลิ่งชันครอบคลุมพื้นที่ตำบลตลิ่งชันในปี พ.ศ. 2504 รวมทั้งตั้งตำบลบางพรมขึ้นโดยแยกพื้นที่จากตำบลบางเชือกหนังในปี พ.ศ. 2512 และตั้งตำบลฉิมพลีแยกพื้นที่จากตำบลตลิ่งชันในปี พ.ศ. 2513 อำเภอตลิ่งชันจึงแบ่งการปกครองออกเป็น 8 ตำบล และประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 แห่ง

ภายหลังได้มีการยุบรวมจังหวัดธนบุรีและจังหวัดพระนคร เปลี่ยนฐานะเป็นนครหลวงกรุงเทพธนบุรีและต่อมาเปลี่ยนเป็นกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้ยุบการปกครองท้องถิ่นแบบสุขาภิบาลและเทศบาล รวมทั้งได้เปลี่ยนการเรียกตำบลและอำเภอใหม่ อำเภอตลิ่งชันจึงได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็น เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ส่วนตำบลต่าง ๆ ก็เปลี่ยนฐานะเป็นแขวงตามไปด้วย จนกระทั่งในในปี พ.ศ. 2543 พื้นที่เขตทางฝากตะวันตกของ

ถนนกาญจนาภิเษกได้ถูกแบ่งและจัดตั้งเป็นเขตใหม่ คือเขตทวีวัฒนา ทุกวันนี้พื้นที่ส่วนใหญ่ของเขตก็ยังคงเป็นพื้นที่เกษตร ได้แก่ สวนผัก สวนผลไม้ แต่ก็เริ่มที่จะมีการสร้างบ้านจัดสรรเข้ามาด้วย

ข้อมูลทั่วไป

เขตตลิ่งชันมีขนาดพื้นที่ 32.852 ตารางกิโลเมตร พื้นที่โดยทั่วไป เขตตลิ่งชันเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีคลองรอบ 3 ด้าน เป็นพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก สภาพทางเศรษฐกิจ มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญหลายแห่ง มีประชาชนจากการสำรวจเมื่อเดือนมกราคม 2567 จำนวน 101,310 คน โดยมีประชากรกลุ่มผู้สูงอายุรับเบี้ยยังชัพ จำนวน 21,155 ราย ผู้พิการรับเบี้ยงยังชีพ จำนวน 2,016 ราย และกลุ่มเปราะบาง (รวมผู้ป่วยติดเตียง) จำนวน 245 ราย ปัจจุบันเขตตลิ่งชัน ได้มีการแบ่งพื้นที่เขตการปกครองย่อยออกเป็น 6 แขวง ได้แก่ แขวงคลองชักพระ แขวงตลิ่งชัน แขวงฉิมพลี แขวงบางพรหม แขวงบางระมาด และแขวงบางเชือกหนัง

วิสัยทัศน์

เป็นหน่วยงานที่มุ่งมั่นการบริการที่โปร่งใส ส่งเสริมคุณภาพชีวิตประชาชน สนับสนุนวิถีชีวิตเกษตรอินทรีย์

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์ 1 มหานครปลอดภัย
ยุทธศาสตร์ 2 มหานครสีเขียว และสะดวกสบาย
ยุทธศาสตร์ 3 มหานครสำหรับทุกคน
ยุทธศาสตร์ 4 มหานครกะทัดรัด
ยุทธศาสตร์ 5 มหานครประชาธิปไตย
ยุทธศาสตร์ 6 มหานครแห่งเศรษฐกิจและการเรียนรู้
ยุทธศาสตร์ 7 การบริหารจัดการ

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของฝั่งธนบุรี และมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่การปกครองข้างเคียง เรียงตามเข็มนาฬิกา ดังนี้

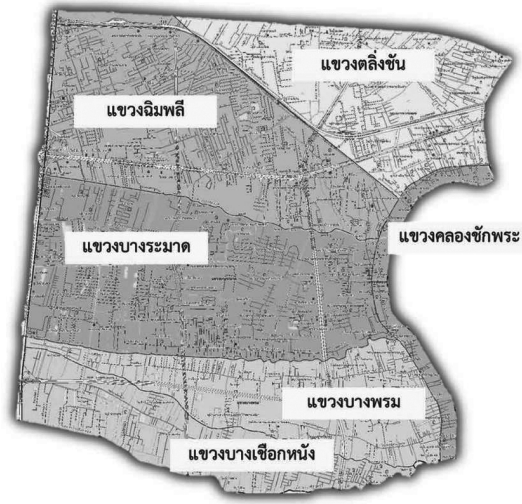
- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีแนวกึ่งกลางคลองมหาสวัสดิ์เป็นเส้นแบ่งเขต

- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบางกรวย (จังหวัดนนทบุรี) เขตบางพลัดและเขตบางกอกน้อย มีคลองบางกอกน้อยและคลองชักพระเป็นเส้นแบ่งเขต

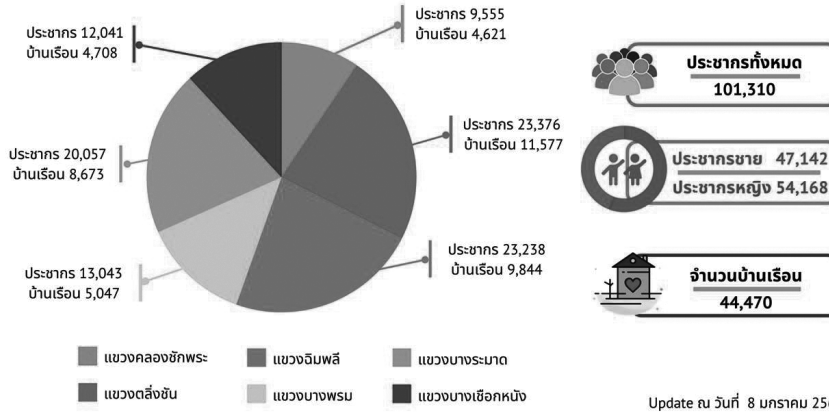
- ทิศใต้ ติดต่อกับเขตภาษีเจริญและเขตบางแค มีคลองบางเชือกหนังเป็นเส้นแบ่งเขต

- ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตทวีวัฒนา มีถนนกาญจนาภิเษกเป็นเส้นแบ่งเขต

แผนที่เขตตลิ่งชัน

จำนวนบ้านและประชากรเขตตลิ่งชัน

ที่มา : สำนักงานเขตตลิ่งชัน (2567)

ชุมชนในพื้นที่

เขตตลิ่งชัน มีประชากรที่มีชุมชนทั้งหมด 43 ชุมชน เป็นชุมชนที่อยู่ในแขวงคลองชักพระ จำนวน 6 ชุมชน แขวงตลิ่งชัน จำนวน 8 ชุมชน แขวงฉิมพลี จำนวน 7 ชุมชน แขวงบางพรหม จำนวน 8 ชุมชน แขวงบางระมาด จำนวน 10 ชุมชน และแขวงบางเชือกหนัง จำนวน 4 ชุมชน ลักษณะของชุมชน แบ่งออกเป็นประเภท 3 ประเภท คือ 1) ชุมชนแออัด จำนวน 8 ชุมชน 2) ชุมชนชานเมือง จำนวน 8 ชุมชน และ 3) ชุมชนเมือง จำนวน 27 ชุมชน โดยมีรายชื่อชุมชมตามแขวง ดังนี้

แขวงคลองชักพระ จำนวน 6 ชุมชน

1. ชุมชนริมคลองชักพระ
2. ชุมชนหลังวัดกาญจนสิงหาสน์
3. ชุมชนวัดปากน้ำฝั่งเหนือ
4. ชุมชนวัดช่างเหล็ก - วัดเรไร
5. ชุมชนสองแขวง
6. ชุมชนบ้านคู่คลอง

แขวงตลิ่งชัน จำนวน 8 ชุมชน

1. ชุมชนวัดชัยพฤกษมาลา
2. ชุมชนสะพานผัก - คลองศาลเจ้า
3. ชุมชนซอยพฤกษอุดม - วัดน้อยใน
4. ชุมชนบ้านลุ่ม
5. ชุมชนศาลเจ้าพ่อจุ้ย
6. ชุมชนโรงเรียนวัดตลิ่งชัน
7. ชุมชนริมทางรถไฟชัยพฤกษ์
8. ชุมชนหลังวัดไก่เตี้ย

แขวงฉิมพลี จำนวน 7 ชุมชน

1. ชุมชนวัดกระจัง
2. ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาหมู่ 7 ฉิมพลี
3. ชุมชนวัดมณฑป
4. ชุมชนวัดสมรโกฏิ - บางระจัน
5. ชุมชนหมู่บ้าน 2521
6. ชุมชนวัดทองบางระมาด หมู่ที่ 10
7. ชุมชนฉิมพลี

แขวงบางพรหม จำนวน 8 ชุมชน

1. ชุมชนศาลาหลังบ้าน
2. ชุมชนหลังวัดรัชฎาธิษฐาน (วัดเงิน)
3. ชุมชนหมู่ 1,3 แขวงบางพรม
4. ชุมชนวัดเพลงกลางสวน
5. ชุมชนราชพฤกษ์
6. ชุมชนหมู่ 12 บ้านสวน บางพรม
7. ชุมชนหมู่ 5 บางพรม
8. ชุมชนโค้งเอส

แขวงบางระมาด จำนวน 10 ชุมชน

1. ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาวัดอินทราวาส 1
2. ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาวัดอินทราวาส 2
3. ชุมชนวัดมะกอก
4. ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาวัดกาญจนสิงหาสน์ (18,19)
5. ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาหมู่ 13 บางระมาด
6. ชุมชนหมู่บ้านพัฒนาหมู่ 4 บางระมาด
7. ชุมชนหมู่ 6 บางระมาด
8. ชุมชนวัดจำปา
9. ชุมชนบ้านไทร
10. ชุมชนหมู่บ้านมหาดไทย 1

แขวงบางเชือกหนัง จำนวน 4 ชุมชน

1. ชุมชนวัดเกาะ
2. ชุมชนคลองบางน้อย
3. ชุมชนหมู่ 8 วัดทองบางเชือกหนัง
4. ชุมชนทรัพย์สินพัฒนา

ศาสนสถานในที่

ในเขตตลิ่งชัน มีศาสนสถานทั้ง 3 ศาสนา คือ วัดในพุทธศาสนา โบสถ์คริสต์ และมัสยิด ดังนี้

วัดในพุทธศาสนา

1. วัดกระจัง
2. วัดกระโจมทอง (กรุงเทพมหานคร)
3. วัดกาญจนสิงหาสน์วรวิหาร
4. วัดเกาะ (กรุงเทพมหานคร)
5. วัดแก้ว (กรุงเทพมหานคร)
6. วัดไก่เตี้ย (กรุงเทพมหานคร)
7. วัดจำปา (กรุงเทพมหานคร)
8. วัดชัยพฤกษมาลาราชวรวิหาร
9. วัดช่างเหล็ก (กรุงเทพมหานคร)
10. วัดตลิ่งชัน (กรุงเทพมหานคร)
11. วัดทอง (เขตตลิ่งชัน)
12. วัดทองบางเชือกหนัง
13. วัดเทพพล
14. วัดนครป่าหมาก
15. วัดน้อยใน
16. วัดประสาท (กรุงเทพมหานคร)
17. วัดปากน้ำฝั่งเหนือ
18. วัดพิกุล (กรุงเทพมหานคร)
19. วัดพุทธจักรมงคลชยาราม
20. วัดเพลง (กลางสวน)
21. วัดโพธิ์ (เขตตลิ่งชัน)
22. วัดโพธิ์ราม
23. วัดมณฑป (กรุงเทพมหานคร)
24. วัดมะกอก (กรุงเทพมหานคร)
25. วัดรัชฎาธิษฐานราชวรวิหาร
26. วัดเรไร (กรุงเทพมหานคร)
27. วัดศิริวัฒนาราม
28. วัดสมรโกฏิ (กรุงเทพมหานคร)
29. วัดสะพาน (เขตตลิ่งชัน)
30. วัดอินทราวาส (กรุงเทพมหานคร)

โบสถ์คริสต์

1. คริสตจักรมหาพรนิมิตใหม่
2. คริสตจักรพระศิลาตลิ่งชัน

มัสยิด

1. มัสยิดอัลฮุดา

สถานศึกษาในพื้นที่

1. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในพื้นที่เขต จำนวน 6 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนจันทคุณาภรณ์
2. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดจำปา
3. ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนวัดช่างเหล็ก-วัดเรไร
4. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดปากน้ำฝั่งเหนือ
5. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดโพธิ์
6. ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ในวัดมะกอก

2. สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 16 แห่ง ได้แก่

1. โรงเรียนฉิมพลี
2. โรงเรียนชุมทางตลิ่งชัน
3. โรงเรียนวัดกระโจมทอง
4. โรงเรียนวัดเกาะ
5. โรงเรียนวัดไก่เตี้ย (สวัสดิ์ประชานุกูล)
6. โรงเรียนวัดชัยพฤกษมาลา
7. โรงเรียนวัดช่างเหล็ก
8. โรงเรียนวัดตลิ่งชัน
9. โรงเรียนวัดทอง (อุดมศิลปวิทยาคาร)
10. โรงเรียนวัดประสาท
11. โรงเรียนวัดปากน้ำฝั่งเหนือ
12. โรงเรียนวัดพิกุล
13. โรงเรียนวัดโพธิ์ (ราษฎร์ผดุงผล)
14. โรงเรียนวัดมะกอก
15. โรงเรียนวัดรัชฎาธิฐาน
16. โรงเรียนวัดอินทราวาส

3. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 แห่ง ได้แก่

1. สุวรรณพลับพลาพิทยาคม
2. ทีปังกรวิทยาพัฒน์ (วัดน้อยใน) ในพระราชูปถัมภ์ฯ
3. โพธิสารพิทยากร
4. อุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
5. มหรรณพาราม
6. วัดช่างเหล็ก

สถานพยาบาล

ศูนย์บริการสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง คือ ศูนย์บริการสาธารณสุข 49 วัดชัยพฤกษมาลา เป็นศูนย์ใหญ่ มีสาขา ดังนี้

1. ศูนย์แพทย์ชุมชนเมืองตลิ่งชัน
2. ศูนย์บริการสาธารณสุข 49 สาขาเกตุแว่น
3. ศูนย์บริการสาธารณสุข 49 สาขาโพธิสาร
4. ศูนย์บริการสาธารณสุข 49 สาขาวัดสะพาน
5. ศูนย์บริการสาธารณสุข 49 สาขาจันทคุณาภรณ์
6. ศูนย์บริการสาธารณสุข 49 สาขาบางเชือกหนัง

โรงพยาบาลเอกชน จำนวน 1 แห่ง คือ โรงพยาบาลศรีสวรรค์

สถานีตำรวจ จำนวน 2 แห่ง คือ

1. สถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชัน
2. สถานีตำรวจนครบาลบางเสาธง

เส้นทาง/ถนน

ทางสายหลัก ได้แก่

1. ถนนบรมราชชนนี
2. ถนนราชพฤกษ์
3. ถนนพุทธมณฑลสาย 1
4. ถนนพรานนก - พุทธมณฑล

ถนนสายรอง ได้แก่

1. ถนนสวนผัก
2. ถนนแก้วเงินทอง
3. ถนนฉิมพลี
4. ถนนบางเชือกหนัง
5. ถนนบางพรม
6. ถนนบางระมาด
7. ถนนอินทราวาส
8. ถนนชัยพฤกษ์

ตรอก ซอย จำนวน 228 ซอย

คลองในพื้นที่ (สำนักการระบายน้ำ กรุงเทพมหานคร, 2560)

คลองในความรับผิดชอบของสำนักระบายน้ำ จำนวน 5 คลอง ได้แก่

1. คลองชักพระ
2. คลองบัว
3. คลองบางระมาด
4. คลองวัดไก่เตี้ย
5. คลองศาลเจ้า (ตสิ่งชัน)

คลองในความรับผิดชอบของสำนักงานเขต จำนวน 34 คลอง ได้แก่

1. คลองบางตาล
2. คลองบางน้อย
3. คลองบางพรม
4. คลองบ้านไทร
5. คลองผู้ใหญ่น่วม
6. คลองขายวาด
7. คลองลัดกัลยา
8. คลองลัดตานิล
9. คลองลัดตาเหนียว
10. คลองลัดถมยา
11. คลองบางลิ่ม
12. คลองลัดมะยม
13. คลองลัดวัดสะพาน
14. คลองวัดกระจัง
15. คลองวัดแก้ว
16. คลองวัดตลิ่งชัน
17. คลองลัดวัดเพลง
18. คลองวัดอังกุรา
19. คลองสวนแดน 1
20. คลองสวนแดน 2
21. คลองลัดวัดปราสาท
22. คลองลัดบางลิ่ม
23. คลองพระลุ้ย
24. คลองขุนจันทร์
25. คลองลัดหมู่บ้านมหาดไทย
26. คลองวัดนครป่าหมาก
27. คลองลัดเย็นเป็นสุข
28. คลองทับทิม
29. คลองลัดวัดใหม่เทพพล
30. คลองลัดตาแดง
31. คลองเหมือนโพธิ์
32. คลองลัดวัดจำปา
33. คลองลัดขายเพิ่ม
34. คลองลัดบางระมาด

ลานกีฬา จำนวน 14 แห่ง ได้แก่

1. ชุมชนซอยพฤกษอุดม - วัดน้อยใน
2. ชุมชนวัดมณฑป
3. ชุมชนวัดปากน้ำฝั่งเหนือ
4. ชุมชนหลังวัดกาญจนสิงหาสน์
5. หมู่บ้านพัฒนสมบัติ ฉิมพลี 28
6. ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา หมู่ 7 ฉิมพลี
7. ชุมชนวัดช่างเหล็ก – วัดเรไร
8. ชุมชนหมู่ 8 วัดทองบางเชือกหนัง
9. โรงเรียนวัดทอง (อุดมศิลปวิทยาคาร)
10. โรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาฯ
11. โรงเรียนฉิมพลี
12. ชุมชนหลังวัดรัชฎาธิษฐาน
13. โรงเรียนวัดโพธิ์ (ราษฎร์ผดุงผล)
14. ชุมชนโรงเรียนชุมทางตลิ่งชัน

ส่วนที่ 2 ศักยภาพและต้นทุน

สำนักงานเขตตลิ่งชันมีการแบ่งโครงสร้างระบบการบริหารจัดการเป็น 10 ส่วนราชการ ครอบคลุมการบริการประชาชนในทุกด้าน ดังนี้

1. ฝ่ายปกครอง

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการปกครอง การทะเบียน ปกครอง ได้แก่ ทะเบียนพินัยกรรม ทะเบียนมูลนิธิ ทะเบียนสมาคม ทะเบียนมัสยิดอิสลาม ทะเบียนศาลเจ้า ทะเบียนสัตว์พาหนะ ทะเบียนนิติกรรม งานทะเบียนพาณิชย์) การณาปนกิจสงเคราะห์ การสอบสวนรับรองบุคคล การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การเลือกตั้ง การทำประชามติและประชาพิจารณ์ การจัดทำแผนพัฒนาเขต การคุ้มครองผู้บริโภคการบริหารและบริการข้อมูลข่าวสารของทางราชการ การบริหารงานบุคคล และสวัสดิการ การประชาสัมพันธ์ การรับเรื่องร้องทุกข์ การสื่อสารและรับส่งวิทยุ การประชุม งานอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน งานลูกเสือชาวบ้าน งานมวลชน งานเขตเคลื่อนที่ งานสภาเขต งานราชการส่วนภูมิภาค งานยุทธศาสตร์นโยบายและและการติดตามประเมินผล งานบริหารงานทั่วไป งานสารบรรณและธุรการ งานช่วยอำนวยการและเลขานุการ งานพิธีกร งานดูแลรักษาความปลอดภัยอาคารสถานที่และยานพาหนะส่วนกลาง งานสารสนเทศ งานราชการประจำทั่วไปของสำนักงานเขต งานที่ไม่ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการใดโดยเฉพาะ และหน้าที่อื่นเกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2. ฝ่ายทะเบียน

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร ทะเบียนบัตรประจำตัวประชาชน ทะเบียนแรงงานต่างด้าว สัญชาติ ทะเบียนทั่วไป ได้แก่ ทะเบียนครอบครัว ทะเบียนชื่อบุคคล การควบคุมดูแลศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (one stop service) การจัดทำบัญชีรายชื่อ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการพิจารณากำหนดหน่วยเลือกตั้ง การดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย สำนักงานเขตตลิ่งชัน

3. ฝ่ายโยธา

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการก่อสร้าง การซ่อมแซม และการปรับปรุงโรงเรียน ถนน ตรอก ซอย ทางเท้า ผิวจราจร สิ่งสาธารณประโยชน์และสะพานคนเดินข้าม การอนุญาตตัดคันหินทางเท้า การพิจารณาอนุญาตกระทำการต่างๆ ในที่สาธารณะของหน่วยงานสาธารณูปโภค การจัดหาหรือการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินและอสังหาริมทรัพย์อย่างอื่นเพื่อกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่นๆ โดยวิธีตกลงซื้อ ขาย การขออุทิศ

และการจัดซื้อโดยวิธีปรองดอง ตามมติคณะรัฐมนตรี การดูแลรักษาที่สาธารณะและที่เอกชนที่ยินยอมให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน การบำรุงดูแลรักษา คูคลอง ทางหรือท่อระบายน้ำ สะพานข้ามคลอง การป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมร่วมมือกับสำนักการวางผังและพัฒนาเมืองในการจัดวางและจัดทำผังเมืองประเภทต่างๆ การควบคุมอาคารตามที่ได้รับมอบหมาย การประกาศเพลิงไหม้และผัง เฉพาะกิจการตรวจสอบและควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน การกำหนดพื้นที่ที่จะจัดรูปที่ดินกรณีที่เป็นพื้นที่เฉพาะภายในเขต การจัดทำ ติดตั้ง ซ่อมแซมและดูแลรักษาความสะอาดป้ายชื่อซอย ป้ายจราจรและกระจกมองโค้ง การทาสีขอบคันหิน การทาสีตีเส้น รวมถึงเส้นทแยงเหลือง การจัดทำคันชะลอความเร็ว การติดตั้ง guard – rail อุปกรณ์ประกอบถนนและทางจักรยาน และรวมถึงการสำรวจ ออกแบบหรือประเมินราคา เพื่อของบประมาณ การจัดหาพัสดุ การควบคุมการก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง หรือบำรุงรักษาตามสัญญาหรืออำนาจหน้าที่รับผิดชอบด้วย และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

4. ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับสุขาภิบาลอาหาร การสุขาภิบาลสถานที่และการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายแก่สุขภาพ การสุขาภิบาลตลาด สถานที่จำหน่ายอาหารและสะสมอาหาร การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม การสุขาภิบาลทั่วไปให้ได้มาตรฐานทางสุขาภิบาลและถูกสุขลักษณะ การควบคุมดูแลการจัดจำหน่ายในที่ หรือสาธารณะ การควบคุมมลพิษ การพัฒนาควบคุมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การเสริมสร้างหรือขยายเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการคุ้มครองผู้บริโภคด้าน สาธารณสุข การกำจัดแมลงและสัตว์นำโรค การควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ การควบคุมจัดการ กำจัด ห้าม ป้องกันและระงับเหตุรำคาญที่อาจเกิดหรือเกิดขึ้น ในที่สาธารณะหรือสถานที่เอกชน การอนุญาตให้ใช้เครื่องขยายเสียง การออกใบอนุญาตสุสานและฌาปนสถาน สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง การปฏิบัติหน้าที่ ตามกฎหมายต่าง ๆ เช่น กฎหมายว่าด้วยอาหาร การใช้ สาระเหย คุ้มครองผู้ไม่สูบบุหรี่ โรงงาน เป็นต้น และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

5. ฝ่ายรายได้

มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการจัดเก็บรายได้ของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้ายและค่าธรรมเนียมต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอย ค่าอากรฆ่าสัตว์ ค่าธรรมเนียมโรงฆ่าสัตว์ ค่าเช่า ทรัพย์สิน ฯลฯ รับแบบแจ้งรายการเพื่อชำระค่าภาษีตรวจสอบขนาดและประโยชน์การใช้สอยของโรงเรือน และที่ดิน ตรวจสอบขนาดและประเภทของป้ายเพื่อประกอบการประเมินภาษี ติดตามเร่งรัดผู้รับการประเมินภาษีที่ไม่ยื่นแบบตามกำหนด และดำเนินคดีแก่ผู้ค้างชำระภาษีโดยรวบรวมและจัดทำสถิติการจัดเก็บภาษี และค่าธรรมเนียมและการรายงานการจัดเก็บภาษี จัดทำบัญชีแยกประเภททะเบียนผลประโยชน์ และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องภาษีโรงเรือนและ

ที่ดินเก็บจากโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ๆ กับที่ดินซึ่งใช้ต่อเนื่องกับโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ ซึ่งมีการใช้ประโยชน์เป็นสถานที่ทำการค้า ให้เช่าหรือผู้อื่นอยู่อาศัย และปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

6. ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย การรักษาสภาวะสิ่งแวดล้อม การเก็บขนมูลฝอย (ยกเว้นมูลฝอยในแม่น้ำเจ้าพระยา เรือท่องเที่ยว และเรือสินค้า การสูบ ขนถ่ายสิ่งปฏิกูลไขมันและน้ำมัน การจัดเก็บค่าธรรมเนียมการเก็บขนมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล การปลูก ดูแลและบำรุงรักษาต้นไม้ การพิจารณาอนุญาตตัดและขุดย้ายต้นไม้ในที่สาธารณะ การจัดทำแผนการปลูกต้นไม้และพื้นที่สีเขียวในพื้นที่เขตที่รับผิดชอบการดูแลรักษา ความสะอาดบริเวณโบราณสถาน สถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม การสนับสนุนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

7. ฝ่ายการศึกษา

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานในเชิงนโยบายให้สถานศึกษาจัดการศึกษา ให้เป็นไปตามนโยบายและมาตรฐานการศึกษาชาติโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ประสาน ตรวจสอบ กลั่นกรองงานด้านการบริหารงานบุคคลและสวัสดิการของข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาของสถานที่ศึกษาในเขตพื้นที่ เพื่อนำเสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น วิเคราะห์กลั่นกรอง ข้อมูลสารสนเทศ ทางการศึกษาเพื่อนำเสนอผู้อำนวยการเขต ให้บริการข้อมูลข่าวสารสนเทศและประชาสัมพันธ์เผยแพร่เกี่ยวกับงานการศึกษาของสำนักงานเขต วางแผนดำเนินงานในการระดมทรัพยากรจากแหล่งสนับสนุน ประสานรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งทรัพยากรที่สนับสนุน การจัดการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน และประชาชนในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการจัดสวัสดิการ สวัสดิภาพในการศึกษา การส่งเสริมการพิทักษ์สิทธิเด็กและเยาวชน การคุ้มครองสิทธิของนักเรียน สำรวจและจัดทำทะเบียน แหล่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพ และประสานการใช้ประโยชน์แหล่งการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของนักเรียนของสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน การสรรหาและแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่และประเมินผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประสานสำรวจข้อมูล ส่งเสริมการศึกษาสำหรับเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กความสามารถพิเศษกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการด้านภารกิจของศูนย์วิชาการ ดำเนินการด้านการเงิน การงบประมาณและ การจัดหาพัสดุครุภัณฑ์ และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

8. ฝ่ายการคลัง

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการงบประมาณ การเงิน การบัญชี และการพัสดุที่เบิกจ่ายจากเงินงบประมาณกรุงเทพมหานคร เงินอุดหนุนรัฐบาล เงินนอกงบประมาณและเงินอื่นใด ได้แก่ การรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การนำเงินส่งต่อคลังกรุงเทพมหานคร การเก็บรักษาเงิน การจัดทำสรรพบัญชีและทะเบียนต่าง ๆ

การตรวจสอบหลักฐานการจ่าย การจัดทำงบเดือนแสดงรายการจ่ายเงินของหน่วยงาน การจัดทำรายการทางการเงินตามระยะเวลาที่กำหนด การวิเคราะห์รายงานทางการเงิน เพื่อการบริหาร การตรวจสอบรายงานทางการเงินของหน่วยงาน การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี การควบคุมการจัดทำแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อการบริหาร การบริหารงบประมาณ การติดตามผลการดำเนินงานด้านงบประมาณ การจัดหาและควบคุมพัสดุ การควบคุมทรัพย์สิน การบริหารการเงินการคลังภาครัฐสู่ระบบอิเล็กทรอนิกส์) การปฏิบัติงาน

ตามโครงการจัดระบบข้อมูลและข่ายงานระบบคอมพิวเตอร์ของกรุงเทพมหานคร (MIS) จำนวน 9 ระบบงาน ได้แก่ ระบบงานงบประมาณ ระบบงานการเงิน ระบบงานบัญชี ระบบงานบัญชีทรัพย์สิน ระบบงานจัดซื้อ ระบบงานจัดจ้าง ระบบงานเงินเดือน ระบบงานบริหารคลังพัสดุกลาง ระบบงานบริหารน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น การบริหารข้อมูลและรายงานภาพรวมของงบประมาณ การเงิน การคลัง การพัสดุและทรัพย์สินของหน่วยงาน และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับหมาย

9. ฝ่ายเทศกิจ

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบังคับการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร การควบคุม ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การส่งเสริมดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การส่งเสริมสนับสนุนงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย งานนิติการทั่วไป งานเกี่ยวกับคดี และการประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคดี และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

10. ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม

มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินการพัฒนาชุมชนและสังคม ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม อนามัย และคุณภาพชีวิต เช่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน การเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำชุมชน องค์กรชุมชนและเครือข่ายชุมชน การพัฒนาสภาพแวดล้อมและที่อยู่อาศัย การจัดให้มีองค์กรประชาชนในรูปแบบของคณะกรรมการชุมชน กองทุนพัฒนาชุมชน กองทุนสวัสดิการชุมชน กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การปรับปรุงชุมชน การรื้อย้ายชุมชน การประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อจัดหาที่อยู่ชั่วคราว

การส่งเสริมอาชีพ การจัดหาแหล่งจำหน่ายผลผลิต การดำเนินงานศูนย์ส่งเสริมการบริหารเงินออมครอบครัวและแก้ไขปัญหาหนี้สิน การดำเนินการเกี่ยวกับยาเสพติด การสงเคราะห์เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส การสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพ การดำเนินการเกี่ยวกับ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เบี้ยความพิการ เงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็กแรกเกิด ค่าจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณี การควบคุมดูแลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน บ้านหนังสือ และลานกีฬา การให้บริการและจัดกิจกรรมนันทนาการ ด้านกีฬา ฯลฯ

การดำเนินการส่งเสริมกิจการสภาเด็กและเยาวชนกรุงเทพมหานคร การอนุรักษ์ส่งเสริม เผยแพร่ ฟื้นฟู บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น งานสภาวัฒนธรรมเขต การส่งเสริมการท่องเที่ยวและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การสนับสนุนและประสานการดำเนินงานร่วมกับเครือข่ายด้านวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว การให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการเกษตรและสภาพแวดล้อมเพื่อการเกษตร การดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร และหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

จากการที่เขตตลิ่งชันมีการแบ่งการบริหารงาน และกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานบริการ รับใช้ประชาชน เป็นไปได้อย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ อันนำไปสู่การเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ ทั้งในเรื่องของแหล่งทรัพยากร ระบบโครงสร้างพื้นฐาน สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ที่ถือว่าเป็นต้นทุนที่ดีในการส่งเสริมและพัฒนาเขตตลิ่งชันในทุกมิติ ดังนี้

จำนวนชุมชนในพื้นที่

เขตตลิ่งชันมีชุมชนที่ได้รับการจัดตั้งตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ.2564 รวมจำนวน 43 ชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพและคุณภาพชีวิตของผู้อยู่อาศัยในชุมชนอยู่ในเกณฑ์ดี สภาพบ้านเรือนไม่มีความแออัดมากนัก และผู้อยู่อาศัยส่วนใหญ่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในบ้านพักของตนเอง

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

พื้นที่เขตตลิ่งชันเดิมเคยเป็นพื้นที่เขียวลายอนุรักษ์เกษตรกรรม หรือเป็นพื้นที่รับน้ำของกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันพื้นที่เขตตลิ่งชันเป็นบริเวณที่กำลังได้รับอิทธิพลจากการขยายตัวของเมืองชั้นใน เช่น โครงการระบบรถไฟชานเมือง (สายสีแดง) ช่วงบางซื่อ – ตลิ่งชัน ประกอบกับเป็นทางผ่านของถนนสายหลักที่มุ่งเข้าสู่เมืองชั้นในอย่างเช่น ถนนบรมราชชนนี ทางคู่ขนานลอยฟ้า ถนนกาญจนาภิเษก ถนนราชพฤกษ์ ผังเมืองรวม ฉบับใหม่มีการกำหนดการใช้ที่ดินหลักในพื้นที่ไว้ 3 ประเภท คือ เป็นที่ดินเพื่อการอยู่อาศัย หนาแน่นน้อย หนาแน่นปานกลาง (พื้นที่สีเหลือง) และเพื่อการพาณิชยกรรม

(พื้นที่สีแดง) บริเวณพื้นที่โดยรอบสถานีรถไฟฟ้าตลิ่งชันที่กำหนดเป็นศูนย์ชุมชนใหม่หรือศูนย์พาณิชยกรรมใหม่

การขยายตัวของเมือง และโครงการรถไฟฟ้าพาดผ่านพื้นที่ตลิ่งชันมากถึง 4 ระบบหรือ 4 สาย ที่ชุมทางตลิ่งชัน ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนถ่ายการเดินทาง ถือเป็นศูนย์กลางคมนาคมที่ใหญ่ที่สุดในย่านฝั่งธนบุรี จึงส่งเสริมให้พื้นที่โดยรอบเกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ดึงคนที่ใช้เส้นทางนี้เชื่อมเข้ากับสถานีกลาง บางซื่อ และพื้นที่กรุงเทพฯชั้นในได้อย่างรวดเร็ว ครบวงรอบโดยรถไฟฟ้า

โครงสร้างพื้นฐาน

ระบบคมนาคมขนส่ง

เขตตลิ่งชันใช้ระบบคมนาคมขนส่ง ทางบกเป็นหลัก โดยเฉพาะการคมนาคมขนส่งตามเส้นทางถนน เนื่องจากเข้าถึงชุมชนได้สะดวกกว่าระบบอื่น และเป็นการเดินทางโดยพึ่งยานพาหนะส่วนบุคคล โครงข่ายถนนในเขตตลิ่งชัน เป็นโครงการข่ายหลักที่สำคัญของการคมนาคมขนส่ง

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

แหล่งท่องเที่ยว/สถานที่สำคัญ

เขตตลิ่งชันมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงอนุรักษ์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญหลายแห่ง เช่น ตลาดน้ำตลิ่งชัน ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ตลาดน้ำวัดสะพาน ตลาดน้ำวัดจำปา ตลาดน้ำ สองคลอง วัดตลิ่งชัน ศูนย์เรียนรู้และท่องเที่ยวชุมชนตลาดน้ำสองคลองวัดตลิ่งชัน ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร มูลนิธิชีวิตพัฒนาในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนากรมหลวงนราธิวาส ราชนครินทร์ วัดทองบางระมาด วัดอินทราวาส วัดชัยพฤกษมาลา ราชวรวิหาร วัดกาญจนสิงหาสน์ บ้านจักรยาน ชุมชนวัดจำปา ริมคลองบางระมาด ชุมชนเกาะศาลเจ้า สวนกล้วยไม้ลุงนิยม ตลาดฟู้ดวิลล่า

เกษตรกรรม

เขตตลิ่งชันเป็นศูนย์กลางทางเกษตรกรรมมาแต่อดีต และมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเศรษฐกิจ สังคมอย่างต่อเนื่อง ปัจจุบันราคาของที่ดินสูงขึ้น มีการลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์มากขึ้น ทำให้มีการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรร ศูนย์การค้า กิจการร้านอาหาร สวนอาหาร เป็นเหตุให้พื้นที่เกษตรกรรมลดลง

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

1. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำแขวงฉิมพลี-ตลิ่งชัน
2. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำแขวงบางระมาด
3. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำแขวงบางพรม

4. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ประจำแขวงบางเชือกหนัง

ผลิตภัณฑ์ชุมชน

1. ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP จำนวน 11 ราย ประกอบด้วย
   - ผู้ประกอบการที่เป็นเจ้าของรายเดียว จำนวน 8 ราย
   - กลุ่มผู้ผลิตชุมชน/วิสาหกิจชุมชน จำนวน 2 ราย
   - วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises : SMEs) จำนวน 1 ราย
2. ผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์กรุงเทพมหานคร (Bangkok Brand) จำนวน 8 ราย
3. ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ผลิตและจำหน่ายทุกกลุ่มประเภทผลิตภัณฑ์ รวม 14 ผลิตภัณฑ์

ซึ่ง OTOP ของเขตตลิ่งชันส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผลิตภัณฑ์ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร

การวิเคราะห์สภาพพื้นที่ทางกายภาพของเขตตลิ่งชัน

สภาพการพัฒนาทางกายภาพในพื้นที่เขตตลิ่งชัน

1. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

- ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ปรับปรุงครั้งที่ 4 เขตตลิ่งชันถูกปรับให้เป็นจุดเชื่อมต่อ/เป็นสถานีร่วมของรถไฟฟ้าสายสีส้ม (บางขุนนนท์-ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย) รถไฟฟ้าสายสีเขียว (บางหว้า-คูคต) และรถไฟฟ้าสายสีแดง (บางซื่อ-ตลิ่งชัน) และการพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางชุมชนชานเมือง ตลิ่งชัน และยังเป็นพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาเชื่อมระบบขนส่งมวลชน ล้อ ราง และเรือ

- มาตรการควบคุมเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายควบคุมอาคาร และควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ยังไม่รัดกุมเพียงพอ

- การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน และอาคารของภาครัฐยังได้รับการยกเว้นจากกฎหมายที่มีอยู่

- การพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาจากผู้ที่ถือครองที่ดินหรือเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ต้องการพัฒนาพื้นที่ของตนให้สามารถใช้ประโยชน์ตามที่ต้องการ การใช้ประโยชน์จากที่ดินจึงมีลักษณะต่างคนต่างทำ

- จากการขยายตัวของชุมชนเมือง มีการก่อสร้างหมู่บ้านจัดสรร อาคารพาณิชย์ใหม่

- การใช้ประโยชน์จากที่ดินเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม การใช้ที่ดินทางการเกษตรลดลง พื้นที่เพาะปลูกเพื่อการเกษตรถูกเปลี่ยนสภาพเป็นพื้นที่อยู่อาศัย หรือหมู่บ้านจัดสรรตามแถวถนนสายหลัก และถนนซอย มีการพัฒนาพื้นที่การก่อสร้างอาคารเพื่อการค้าและการบริการ และศูนย์การค้าขนาดใหญ่ตามแนวถนนสายหลัก

2. โครงสร้างพื้นฐาน

2.1 ระบบคมนาคมขนส่ง

- ปัญหาความแออัดด้านจราจร เช่น ถนนบรมราชชนนีขาเข้า

- การพัฒนาโครงข่ายถนน การก่อสร้างรถไฟฟ้า ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพภูมิทัศน์

- การขยายถนน ตรอก ซอย หรือการก่อสร้างระบบโครงข่าย ทำได้ยากเนื่องจากเป็นพื้นที่คับแคบ

- การพัฒนาพื้นที่ทำได้ยากเนื่องจากไม่มีถนนสายรองเพียงพอที่จะรองรับการคมนาคมภายในพื้นที่ เพราะถูกปิดล้อมขนาดใหญ่ (Super Block)

- พื้นที่มีถนนสายสำคัญตัดผ่านจำนวนมากทำให้เกิดพื้นที่ว่างริมทางที่ไม่ได้รับการพัฒนา จากเจ้าของที่ดิน หรือหน่วยงานกรรมสิทธิ์ เช่น การรถไฟ การทางพิเศษ กรมทางหลวงชนบท ฯลฯ ทำให้เกิดปัญหาการลักลอบทิ้งขยะเป็นจำนวนมาก สวนทางกับนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การลดปริมาณขยะ เป็นต้น

2.2 ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน

- ผลจากการพัฒนาด้านระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน (ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์) ทำให้เกิดความรกรุงรัง ไม่เป็นระเบียบ ทัศนียภาพ ภูมิทัศน์ถูกทำลาย ขาดความสวยงาม

- กฎหมายควบคุมอาคาร และควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้ยกเว้นข้อกำหนดต่าง ๆ ไม่นำมาบังคับใช้กับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ เช่น เขื่อน สะพาน อุโมงค์ โป๊ะท่าเรือ รวมทั้งระบบสาธารณูปโภค จึงทำให้ไม่มีมาตรการควบคุมทางกฎหมายที่จะช่วยป้องกันผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม

2.3 ระบบระบายน้ำ

- ปัญหาน้ำท่วม/จุดอ่อนน้ำท่วมเวลาฝนตกหนัก เนื่องจากเป็นเขตที่ติดแม่น้ำเจ้าพระยา จึงมีน้ำที่รั่วซึมจากแนวเขื่อน ประกอบกับมีคูคลองจำนวนมาก อีกทั้งเป็นพื้นที่สวนเก่า เมื่อมีการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรรเป็นจำนวนมาก มีการถมดินสร้างหมู่บ้าน ทำให้พื้นที่เดิมต่ำเป็นแอ่งกระทะ และถมทางระบายน้ำธรรมชาติหลายแห่ง จึงไม่มีทางระบายน้ำ เวลาฝนตกให้เกิดน้ำท่วมขัง ระบายน้ำไม่ทัน

- คูคลองตื้นเขินจากวัชพืช และสิ่งปฏิกูล

การวิเคราะห์สภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม

สภาพทางเศรษฐกิจ เขตตลิ่งชันมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญหลายแห่ง ดังนั้น ประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในมิติการท่องเที่ยว เนื่องจากมีความโดดเด่นของทรัพยากร ซึ่งเขตตลิ่งชันมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย และมีศักยภาพ ในการพัฒนา อาทิ มีแหล่งวัฒนธรรมชุมชนที่สามารถพัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ มีประเพณีอันดีงาม มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ มีผลิตภัณฑ์ชุมชนที่สามารถพัฒนาให้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว นอกจากการพัฒนาบริการด้านการท่องเที่ยวแล้ว ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเกษตรกรรม เนื่องจากเขต ตลิ่งชันเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ โดยเฉพาะพืชผักสวนครัว กล้วยไม้ ตัดดอก ไม้ประดับ ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรในส่วนผักสวนครัว สามารถนำมาแปรรูปจำหน่ายยกระดับเป็นผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทสมุนไพร อีกทั้งพื้นที่ทำการเกษตรยังสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร

สภาพทางสังคม เขตตลิ่งชันเป็นศูนย์กลางทางเกษตรกรรมมาแต่อดีต และมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสเศรษฐกิจ สังคม อย่างต่อเนื่องตลอดมา ปัจจุบันนี้เขตตลิ่งชันจึงมีทั้งพื้นที่การเกษตร และหมู่บ้านจัดสรร ศูนย์การค้า ที่เกิดขึ้นตามกระแสของความเปลี่ยนแปลง ผสมผสานกับที่อยู่อาศัยซึ่งได้ถูกดัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงเป็นอาคารพาณิชย์ สถานประกอบการ ที่อยู่อาศัยแบบบ้านมีบริเวณของผู้มีฐานะเดิม ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจของโลกปัจจุบัน ได้ดูดกลืนสังคมวัฒนธรรมและประเพณีคนในพื้นที่เขตตลิ่งชัน ให้กลายเป็นแบบสมัยใหม่ เกิดปัญหาการเริ่มสูญหายของภูมิปัญญาชาวบ้าน

ส่วนที่ 3

ธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน

ธรรมนูญสุขภาพฉบับนี้เป็นธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน จัดทำขึ้นเพื่อเป็นข้อตกลงร่วมกันกับชุมชน เป็นการจัดระเบียบแนวทางการพัฒนาร่วมกันระหว่าง ชุมชน สำนักงานเขตตลิ่งชัน ภาคเอกชน โดยปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันโดยให้ชุมชนเข้มแข็งดูแลตนเองได้อย่างยั้งยืนโดยมีหน่วยงานราชการและสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง จึงมีความเห็นร่วมกันในการจัดทำธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน ฉบับที่ 1 ปี 2567 ขึ้นเพื่อเป็นแนวทางร่วมกันในการปฏิบัติไปสู่จุดหมายคือ ประชาชนในชุมชนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมทั้งคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนโดยสามารถพึ่งพาตนเองได้

สถานะของธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน

สถานะของธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน สำหรับภาคีเครือข่ายอาจมีความแตกต่างกันไปตามบริบทที่สัมพันธ์กับการใช้ประโยชน์ร่วม ได้แก่

1.1 หน่วยงานและองค์กรของรัฐด้านสุขภาพ

1.2 ภาคีเครือข่ายที่ประกอบไปด้วยหน่วยงานของรัฐ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน สภาวิชาชีพ

1.3 ภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

1.4 ธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชันจะเป็นคู่มือและแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกันกับเขตและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์กับบริบทของสังคม เพื่อให้เกิดแนวทางของการเปลี่ยนแปลงในระบบสุขภาพของชุมชนในหน่วยย่อยของเขตเพื่อขยายผลไปสู่ภาพรวมของกรุงเทพมหานคร

หลักการสำคัญและแนวคิดของธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน

ธรรมนูญฉบับนี้เกิดขึ้นจากการสำรวจสภาพปัญหาร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งออกประชาคมเพื่อรับฟังความคิดเห็น รับฟังปัญหา ความต้องการของประชาชนในเขตตลิ่งชันบนหลักการที่ว่า จะทำอย่างไรให้ประชาชนในเขตตลิ่งชันมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมทั้งคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนโดยสามารถพึ่งพาตนเองได้

นิยามศัพท์

“ธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน” หมายถึง กรอบ แนวทาง กติกาหรือข้อตกลงร่วมกัน เกี่ยวกับภาพอนาคตของระบบสุขภาพที่พึงประสงค์ หรือทิศทางในการพัฒนาสุขภาพโดยรวมที่ชุมชนในตลิ่งชันร่วมกันและเขียนออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการสื่อสารกับประชาชนในเขตตลิ่งชันเพื่อผลักดันไปสู่การปฏิบัติเพื่อประชาชนในชุมชนเขตตลิ่งชันตลอดจนมีการติดตามประเมินผล ทบทวนและปรับปรุงใหม่ร่วมกัน

“ชุมชน” หมายถึง กลุ่มบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตตลิ่งชันทุกเพศทุกวัย

“ประชาชนในพื้นที่เขตตลิ่งชัน” หมายถึง บุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตตลิ่งชันทุกเพศทุกวัย

“การศึกษาตามอัธยาศัย” หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้ของประชาชนในพื้นที่เขตตลิ่งชัน ที่สามารถเลือกที่จะเรียนรู้ได้ ตามความสนใจ ความต้องการ โดยศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม สื่อ หรือแหล่งความรู้อื่นๆ

สาระสำคัญรายหมวดของธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน

หมวดที่ 1 การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน

หลักการสำคัญ

ข้อ 1 การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของประชาชน มีการสร้างแกนนำชุมชนชมรมต่างๆ รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน ในการออกแบบ และพัฒนาเขตตลิ่งชัน

ข้อ 2 ส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการพัฒนาสุขภาพของประชาชนในพื้นที่เขตตลิ่งชัน

มาตรการ

ข้อ 1 สำนักงานเขตมีแผน นโยบายเกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนของทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาสุขภาพของประชาชนในเขตตลิ่งชันและประชาสัมพันธ์แผน นโยบาย ให้ชุมชนรับทราบ

ข้อ 2 สร้างแกนนำ หรือ ชมรมด้านสุขภาพในชุมชนทุกชุมชน ที่เป็นกลุ่มวัยรุ่น วัยทำงาน วัยสูงอายุ ให้มีส่วนร่วมในดำเนินงานด้านสุขภาพในระดับชุมชนและระดับเขต โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ข้อ 3 สำนักงานเขตควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันของตัวแทนชุมชนที่อาศัยอยู่ในเขตตลิ่งชัน อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

ข้อ 4 ในการจัดประชุมต่าง ๆ ของชุมชนต้องมีตัวแทนสมาชิกของแต่ละครัวเรือนเข้าร่วมประชุมด้วย

ข้อ 5 สำนักงานเขตควรจัดให้มีการประชุมคัดเลือกตัวแทนแกนนำเขต มีการจัดตั้งคณะทำงานภาคประชาชน ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจของคณะกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ

ข้อ 6 ในแต่ละปีสำนักงานเขตควรมีการจัดประชุมประชาคม เพื่อทำแผนพัฒนาเขตในปีถัดไป

ข้อ 7 ในระดับเขต ควรมีการประชุมร่วมกันทุกภาคส่วน เช่น วัด โรงเรียน มหาวิทยาลัย โรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข แกนนำเขต ศูนย์การเรียนรู้หรือภาคีราชการอื่น ๆ เพื่อพูดคุยในประเด็นการพัฒนาสุขภาพของประชาชนในเขตตลิ่งชัน

ข้อ 8 ทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือในการส่งเสริมให้ประชาชนดูแลสุขภาพ โดยการยึดหลักการพึ่งพาตนเอง

หมวดที่ 2 ด้านเศรษฐกิจและสังคม

หลักการสำคัญ

ข้อ 1 ประชาชนในพื้นที่เขตตลิ่งชันทุกคนมีอาชีพ ทุกครัวเรือนปราศจากหนี้สิน และมีความรู้และทักษะในการเก็บออม

ข้อ 2 ชุมชนปราศจากแหล่งมั่วสุม และปัญหายาเสพติด

มาตรการ

ข้อ 1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดอบรมให้ความรู้กับคนในชุมชนเกี่ยวกับการออมเงิน การจัดสวัสดิการชุมชน การบริหารทางการเงิน ส่งเสริมให้แต่ละครัวเรือนมีการจัดทำบัญชีครัวเรือน

ข้อ 2 จัดโครงการฝึกอาชีพพัฒนาทักษะฝีมือ พัฒนาผลิตภัณฑ์และมีการรวมกลุ่มอาชีพ รวมถึงส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริม เพื่อสนับสนุนการมีงานทำของคนในชุมชน และแก้ไขปัญหาหนี้สินในครัวเรือน

ข้อ 3 จัดหาช่องทางการจัดจำหน่ายสินค้าของชุมชน ส่งเสริมการตลาดแบบออนไลน์ มีการจัดงานแสดงสินค้าของชุมชนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เช่น การให้พื้นที่ในตลาดน้ำ หรือตลาดนัดชุมชน

ข้อ 4 ส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชน เช่น home stay ตลาดน้ำ วัด โบราณสถาน สวนกล้วยไม้ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่าง ๆ

ข้อ 5 เสริมสร้างความร่วมมือของคนในชุมชน ช่วยกันสอดส่องดูแลเพื่อเฝ้าระวังภัยจากอาชญากรรม อบายมุข และยาเสพติดในชุมชน

หมวดที่ 3 ด้านสิ่งแวดล้อม

หลักการสำคัญ

ข้อ 1 ชุมชนมีความตระหนักรู้ มีวินัย ความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่รุกล้ำพื้นที่สาธารณะและมีระบบการบริหารจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อ 2 ชุมชนและภาครัฐมีการตรวจสอบและปรับปรุงระบบน้ำอย่างสม่ำเสมอ เช่น การบริหารจัดการน้ำเสีย การขุดลอกคูคลอง การปรับปรุงท่อระบายน้ำ เพื่อป้องกันน้ำท่วมและน้ำเน่าเสีย

ข้อ 3 ชุมชนปลอดภัยจากอุบัติภัย และอุบัติเหตุจราจร ปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด

ข้อ 4 ลดปัญหามลภาวะทางสภาพอากาศ

มาตรการ

ข้อ 1 กำหนดมาตรการป้องกันการลักลอบทิ้งขยะจากคนภายนอกชุมชน ทั้งในพื้นที่รกร้างและพื้นที่สาธารณะ แต่งตั้งตัวแทนชุมชนสอดส่องดูแล และกำหนดบทลงโทษเมื่อพบผู้ฝ่าฝืนกระทำผิด

ข้อ 2 จัดกิจกรรมรณรงค์ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทิ้งขยะในพื้นที่สาธารณะ ไม่ติดเครื่องยนต์ขณะจอด ลดการใช้พลาสติก รณรงค์การใช้พลังงานสะอาด ลดการเผาขยะ เป็นต้น

ข้อ 3 ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครัวเรือนในชุมชนมีการจัดการขยะและการคัดแยกขยะอย่างถูกต้องสร้างจิตสำนึก ความรับผิดชอบ และวินัยในการรักษาความสะอาดของสภาพแวดล้อมในชุมชน

ข้อ 4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนดูแลรักษาคลองและร่วมกันกำจัดขยะในคลอง ไม่ทิ้งขยะ สิ่งปฏิกูลเศษอาหาร น้ำมันที่ใช้ประกอบอาหารลงแม่น้ำลำคลอง เพื่อลดการเน่าเสียของน้ำและแพร่ของเชื้อโรค

ข้อ 5 สำนักงานเขตหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องการสนับสนุนการขุดลอกคูคลอง ท่อระบายน้ำ ที่ตื้นเขิน ให้น้ำไหลสะดวก ไม่ท่วมขังในชุมชน เพื่อป้องกันปัญหาน้ำท่วม

ข้อ 6 สำนักงานเขตหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องส่งเสริมการให้ความรู้แก่ชุมชนในเรื่องการบำบัดน้ำเสียในครัวเรือน เช่น การทำ EM Ball และการทำบ่อดักไขมัน

ข้อ 7 ส่งเสริมให้ประชาชนดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุจราจร และปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด

ข้อ 8 สำนักงานเขตหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบการรุกล้ำพื้นที่สาธารณะ ติดตั้งและซ่อมแซมไฟฟ้าแสงสว่าง ติดตั้งกล้องวงจรปิดในพื้นที่เสี่ยงภัย

ข้อ 9 เพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชนมากขึ้น เช่น การปลูกต้นไม้ การปลูกพืชในกระถาง

ข้อ 10 เพิ่มไฟส่องสว่างในชุมชน

หมวดที่ 4 ด้านสุขภาพ

หลักการสำคัญ

ข้อ 1 ประชาชนในพื้นที่เขตตลิ่งชันทุกลุ่มวัย ได้รับการบริการด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิต ตามสิทธิอย่างทั่วถึง

ข้อ 2 ประชาชนในพื้นที่เขตตลิ่งชันได้รับการสร้างเสริมการมีสุขภาพดี มีการป้องกัน ลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อทุกกลุ่มวัย และโรคอุบัติใหม่

ข้อ 3 ผู้ป่วยโรคเรื้อรังทุกกลุ่มวัย ทุกกลุ่มวัยได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง

มาตรการ

ข้อ 1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาและปรับปรุงสถานบริการทางสาธารณสุข ของรัฐให้มีมาตรฐานการบริการ เพื่อระบบบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ และสร้าง ความประทับใจให้กับคนในชุมชน

ข้อ 2 มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางด้านสุขภาพและสุขภาวะ ให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม สุขภาพ

ข้อ 3 มีการให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนในเรื่องทักษะปฏิเสธในการหลีกเลี่ยง และป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

ข้อ 4 มีการจัดทำแผนการทำงานเรื่องการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์

ข้อ 5 จัดอบรมให้มีอาสาสมัครสาธารณสุขในพื้นที่และพัฒนาศักยภาพอาสาสมัคร สาธารณสุขอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นผู้แจ้งข่าวด้านสุขภาพ เฝ้าระวังทำลาย แหล่งโรคดังคำขวัญ (แจ้งข่าวร้าย กระจายข่าวดี ชี้บริการ ประสานงานสาธาณสูขบำบัดทุกประชาชน ทำตนเป็น ตัวอย่างที่ดี)

ข้อ 6 บุคลากรทางด้านสาธารณสุขร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสส.) ในพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของสุขภาพรณรงค์ให้ความรู้ในเรื่องสุขภาพ มีการออกเยี่ยมบ้านผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ป่วยติดเตียง ผู้สูงอายุ ผู้พิการ พร้อมทั้งประเมินสุขภาพ อย่างเป็นประจำต่อเนื่อง

ข้อ 7 สนับสนุน ส่งเสริมการออกกำลังกายในชุมชน โดยจัดหาบุคลากรในการให้ความรู้ และสถานที่ในการออกกำลังกายที่เหมาะสมตามช่วงวัย

ข้อ 8 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพกายและสุขภาพจิตให้แก่ประชาชนในพื้นที่เขตตลิ่งชัน

ข้อ 9 มีการจัดทำแผนการรองรับการเกิดโรคอุบัติใหม่และสาธารณภัยต่าง ๆ

หมวดที่ 5 ด้านการศึกษา

หลักการสำคัญ

ข้อ 1 ส่งเสริมให้ประชาชนในเขตตลิ่งชันเข้าถึงการศึกษาทุกช่วงวัย

ข้อ 2 ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรการ

ข้อ 1 มีการสร้างระบบ กลไก และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น ช่องทางในการสนับสนุนการศึกษา แหล่งทุนการศึกษา

ข้อ 2 หน่วยงานภาครัฐ สถานศึกษา มีการส่งเสริมและปลูกฝังจิตสำนึกให้แก่เด็กและเยาวชนในเขตตลิ่งชัน ให้รู้ถึงโทษและความอันตรายของยาเสพติด

ข้อ 3 มีการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ประชาชนในพื้นที่เขตตลิ่งชัน

ข้อ 4 มีการส่งเสริมความรู้ด้านภาษาทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษาให้แก่ประชาชนในพื้นที่เขตตลิ่งชัน

ข้อ 5 มีการจัดตั้งคณะทำงานพัฒนาการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ....

ข้อ 6 มีการให้ความรู้เรื่องการใช้สื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อการป้องการเกิดผลกระทบจากการใช้สื่อ เทคโนโลยีไม่พึงประสงค์

หมวดที่ 6 การขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน

หลักการสำคัญ

ข้อ 1 ส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนรับทราบ และปฏิบัติร่วมกันในการขับเคลื่อนธรรมนูญสุขภาพ

ข้อ 2 มีระบบและกลไก ที่ชุมชนจะนำธรรมนูญสุขภาพไปสู่การปฏิบัติ

มาตรการ

ข้อ 1 มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่เขตตลิ่งชันรับทราบและนำธรรมนูญสุขภาพไปปฏิบัติร่วมกัน

ข้อ 2 สำนักงานเขตส่งเสริมและสนับสนุนให้ทุกครัวเรือนเข้าถึงธรรมนูญสุขภาพเป็นแนวทางในปฏิบัติเพื่อการมีสุขภาพที่ดีและความสุขสงบของคนในชุมชน

ข้อ 3 ทุกครัวเรือนในแต่ละชุมชนมีการประชุมร่วมกันทุกเดือน เพื่อการทบทวนการปฏิบัติตามธรรมนูญสุขภาพ และสำนักงานเขตจัดประชุมประธานชุมชนหรือแกนนำชุมชน ทุก ๆ เดือน เพื่อติดตามผลการนำธรรมนูญสุขภาพไปใช้

ภาคผนวก

ภาพการประชุมเพื่อจัดทำธรรมนูญสุขภาพเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

สำนักงานปลัดกระทรวง
สาธารณสุข

สสส
สำนักงานกองทุนสนับสนุน
การสร้างเสริมสุขภาพ

สปสช.
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

